

Datu valsts inspekcija

Pārziņa atbildība, nodrošinot datu subjekta tiesību ievērošanu – (informēšanas, piekļuves tiesību, tiesību labot/dzēst u.c. nodrošināšana)

*Māris Ruķers, Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes pasniedzējs,
SIA "E-sabiedrības risinājumi" valdes loceklis*

Projekts tiek finansēts no
Eiropas Savienības tiesību,
vienlīdzības un pilsonības
programmas (2014.-2020. gads)

Vadlīniju izstrāde par datu subjekta tiesībām – 04.11.2019. EDAK pasākums

- EDAK 04.11.2019. konsultatīvais pasākums – pirmais šāda veida pasākums ar privātās sabiedrības iesaisti
- Pārstāvētā publika: starptautiskas kompānijas, to datu speciālisti, NVO, juridiskās firmas
- Izstrādājamo vadlīniju mērķis: vadlīnijas būs paredzētas pārziņiem, bet sanāksmē tika pausts viedoklis par ievirzi arī datu subjektiem. Komentēta tikai Regula.
- Neapsrieda un neiekļaus: tiesības uz personas datu pārnesamību
- Vadlīnijas par datu subjekta tiesībām – projekts ne ātrāk, kā nākamā gada sākumā, būs publiskās konsultācijas versija, tiks rakstīts uz šīs sanāksmē iegūtās informācijas pamata

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

15.PANTS (Tiesības piekļūt)

Citas datu subjekta tiesības praktiski gandrīz nav izmantojamas, kamēr nav īstenotas tiesības uz piekļuvi

Regula: datu subjektam ir tiesības saņemt no pārziņa apstiprinājumu par to, vai attiecībā uz datu subjektu tiek vai netiek apstrādāti personas dati, un, ja tiek, datu subjektam ir tiesības piekļūt attiecīgajiem datiem un saņemt šādu informāciju.

Fakts: 15.pantā minētais uzskaitījums lielā mērā sakrīt ar 13. un 14.pantu.

Jautājums: vai «citai informācijai», kas jāsniedz datu subjektam saskaņā ar Regulas 15.pantu ir jābūt individualizētai, cik daudz? **Atslēgvārdi:** vai attiecībā uz datu subjektu tiek vai netiek apstrādāti personas dati..

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

15.PANTS (Tiesības piekļūt)

- Cik lielā mērā jāsakrīt informācijai, kuru pārzinis sniedz saskaņā ar Regulas 13. un 14.pantu un pēc tam saskaņā ar Regulas 15.pantu? Vai šeit drīkst būt atšķirības pirmajā un otrajā fāzē?
- Datu subjekta piekļuves pieprasījuma formas, - vai izmantojams rīks?
- Vai var atteikt tiesības īstenošanu, ja piekļuves forma netiek aizpildīta pareizi vai pieprasījums iesniegts citā formā?
- Cik ilgi jāglabā sarakstes pierādījumi ar datu subjektu?

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

15.PANTS (Tiesības piekļūt)

Regulas 15.panta 4.punkts: *tiesības saņemt 3. punktā minēto kopiju neietekmē nelabvēlīgi citā personu tiesības un brīvības.*

Jautājumi:

- 1) kas ir šīs citas personas? Vai tās var būt arī pārzinis, kōppārzinis?
- 2) Kādos gadījumos pārzinis varētu atteikt informācijas sniegšanu, balstoties uz 15.panta 4.punktu?

Nosauktie piemēri: e-pasta sūtījumos iekļautie personas dati, log failu dati

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

16.PANTS (Tiesības labot)

- Datu subjektam ir tiesības panākt, lai pārzinis bez nepamatotas kavēšanās labotu neprecīzus datu subjekta personas datus. Ņemot vērā apstrādes nolūkus, datu subjektam ir tiesības panākt, lai nepilnīgi personas dati tiktu papildināti, tostarp sniedzot papildu paziņojumu.
- Regulas 18.panta 1.punkta a) apakšpunkta automātiska piemērošana?
- Vai tiesība īstenojama automātiski arī tad, ja datu subjekts to nelūdz?

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

17.PANTS (Tiesības tikt dzēstam)

- Ko saprot ar dzēšanas (erasure) jēdzienu, vai to var aizstāt ar anonimizāciju, bloķēšanu? Tiks skaidrots EDAK vadlīnijās.
- Vai Regulas 17.panta 1.punkts ir jālasa kontekstā ar Regulas 6.panta 4.punktu?
- Regulas 17.panta 1.punkta b) punktā ir norāde uz citiem tiesiskajiem pamatiem – vai tādā gadījumā jāuzskata, ka 17.panta 3.punkts ir uzskatāms par šiem gadījumiem, vai arī tie ir vēl kādi citi gadījumi?
- Kā demonstrēt, ka dati ir dzēsti? Ko darīt ar dzēšanas pieprasījumu saglabāšanu?
- Nepieciešams identificēt gadījumus, kad tiesības iebilst rezultējas ar dzēšanu un, kura no šīm tiesībām būtu īstenojama?

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

18.PANTS (Tiesības ierobežot)

- Tiesība praktiski nav daudz kur īstenota, tomēr salīdzinoši ar citām tiesībām jāuzskata par «pagaidu aizsardzības līdzekli».
- Tas nozīmē, ka noteiktos gadījumos šī tiesība var būt jāīsteno vienlaikus ar datu subjekta iesnieguma izskatīšanu
- Kāpēc 18.pantā nav norādes uz pienākumu īstenot «bez nepamatotas kavēšanās»?
- Vai tiesība īstenojama automātiski?

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

18.PANTS (Tiesības ierobežot)

Citi problēmjasutājumi:

- Vai kādā no 18.panta pirmajā punktā minētajiem gadījumiem ir nepieciešams speciāls pārziņa lēmums par tiesības īstenošanu, ja tā netiek īstenota automātiski
- Uz kādu termiņu tiesībām uz apstrādes ierobežošanu ir iedarbība un, kad statuss tiek atcelts?
- Vai statusa atcelšana ir kaut kā īpaši jāpaziņo datu subjektam?

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

18.PANTS (Tiesības ierobežot)

Citi problēmjaucājumi:

- Vai kādā no 18.panta pirmajā punktā minētajiem gadījumiem ir nepieciešams speciāls pārziņa lēmums par tiesības īstenošanu, ja tā netiek īstenota automātiski
- Uz kādu termiņu tiesībām uz apstrādes ierobežošanu ir iedarbība un, kad statuss tiek atcelts?
- Vai statusa atcelšana ir kaut kā īpaši jāpaziņo datu subjektam?
- Vai pirms 18.panta 1.punkta a) gadījuma nav jāīsteno vispirms tiesības uz personas datu labošanu?

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

19.PANTS

Pārzinis katram saņēmējam, kuram personas dati ir izpausti, ziņo par jebkuru personas datu labojumu vai dzēšanu vai apstrādes ierobežošanu, kas veikta saskaņā ar 16. pantu, 17. panta 1. punktu un 18. pantu, izņemot, ja izrādās, ka tas nav iespējams, vai ja tas ir saistīts ar nesamērīgi lielām pūlēm. Pārzinis informē datu subjektu par minētajiem saņēmējiem, ja datu subjekts to pieprasa

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – 20.pants (Tiesības uz pārnesamību)

- Direktīvas Nr.95/46/EK 29.panta darba grupas 13.12.2016.gada vadlīnijas par personas datu pārnesamību Nr.WP242.rev.1.
- Tiesības piekļūt saviem datiem paveids (attiecībā uz noteiktiem personas datiem)
- Kāds ir tiesības mērķis?
- Par tiesības esamību jāinformē jau personas datu ievākšanas brīdī (Regulas 13. un/vai 14.pants).
- Pārnesamības pieprasījums pats par sevi nenozīmē prasību dzēst personas datus

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – 20.pants

(Tiesības uz pārnesamību)

- Tiesības uz datu pārnesamību var īstenot, ja personas dati ir iegūti uz datu subjekta piekrišanas vai līguma pamata
- Tiesība papildina tiesības saņemt informāciju, bet ir cita (jauna) tiesība.
- Tiesības uz datu pārnesamību īstenošana neliedz izmantot tiesības piekļūt datiem (saņemt par sevi datus)

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – REGULAS

21.PANTS (Tiesības iebilst)

- Priekšnoteikumi: apstrādes tiesiskais pamats ir 6.panta 1.punkta e) vai f) apakšpunkts.
- Atšķirība starp iebilšanu un dzēšanu?
- Datu subjektiem var būt pārspīlēta izpratne par tiesības absolūto raksturu

Regulas teksts: Pārzinis personas datus vairs neapstrādā, izņemot, ja pārzinis norāda uz pārlicinošiem leģitīmiem apstrādes iemesliem, kas ir svarīgāki par datu subjekta interesēm, tiesībām un brīvībām, vai lai celtu, īstenotu vai aizstāvētu likumīgas prasības.

- Cik pārbaudāmiem jābūt pārziņa norādītajiem leģitīmiem iemesliem?
- Ne visos Regulas 6.panta 1.punkta f) apakšpunkta gadījumos ir iespējams iebilst praktiski (video novērošana, log faili, elektroniskā piekļuve telpām u.c.).

DATU SUBJEKTU IZPRATNE PAR TIESĪBĀM

Privātuma politika:

a) Nav informatīvi:

Ja vēlaties sazināties ar _____ jautājumos par Jūsu datu aizsardzību, kā arī izmantot savas tiesības saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu, tai skaitā, piekļūt saviem personas datiem, labot savus personas datus, pieprasīt to dzēšanu, attiecīgs pieprasījums ir jānosūta uz [info@\(..\)](mailto:info@(..)) **Tiesības uz ierobežošanu vispār nav norādītas!**

b) Pozitīvais piemērs:

Tiesības ierobežot apstrādi nozīmē, ka mēs neapstrādāsim jūsu personas datus laikā, kad mēs pēc jūsu iniciatīvas veicam jūsu personas datu precizitātes un pilnīguma izpēti, vai arī, ja jūs nepārprotami vēlaties, lai mēs neizdzēšam jūsu personas datus svarīga iemesla dēļ. Šīs tiesības daļēji var izmantot arī bez jūsu skaidri izteiktiem norādījumiem (īpaši gadījumos, ja mēs konstatējam, ka jūsu personas dati nav precīzi). Tiklīdz kā vairs nepastāv iemesli apstrādes ierobežošanai, mēs par to jūs informēsim

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – FPDAL IEROBEŽOJUMI

27.panta pirmā daļa:

datu subjektam nav tiesību saņemt datu regulas 15. pantā norādīto informāciju, ja šo informāciju aizliegts izpaust saskaņā ar normatīvajiem aktiem nacionālās drošības, valsts aizsardzības, sabiedrības drošības un krimināltiesību jomā, kā arī tādēļ, lai nodrošinātu sabiedrības finansiālās intereses nodokļu aizsardzības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā vai finanšu tirgus dalībnieku uzraudzību un to garantiju sistēmu darbību, noregulējuma piemērošanu un makroekonomisko analīzi

27.panta trešā daļa:

datu subjekts var saņemt informāciju par tā datu saņēmējiem vai saņēmēju kategorijām, kam dati ir izpausti pēdējo divu gadu laikā.

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – NILLTPFNL IEROBEŽOJUMI

5.² pants. Fizisko personu datu apstrādes vispārīgie nosacījumi

(1) Fizisko personu datu apstrāde šā likuma mērķa sasniegšanai likumā noteiktajā apjomā tiek veikta sabiedrības interesēs (VDAR 6.panta 1.punkta e) apakšpunkts)

(2) Likuma subjekti, uzraudzības un kontroles institūcijas, Finanšu izlūkošanas dienests, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs un šā likuma 41.pantā minēto reģistru pārziņi datu subjektam nesniedz informāciju par šā likuma ietvaros veikto datu apstrādi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā, izņemot publiski pieejamos datus.

Uz NILLTPFNL noteiktām iestādēm (ieskaitot bankas u.c. likuma subjektus) formāli neattiecas FPDALKAPP 13.panta noteikumi par tiesību īstenošanu ar Datu valsts inspekcijas starpniecību!

DATU SUBJEKTA TIESĪBAS – NILLTPFNL IEROBEŽOJUMI

Principiāla problēma: ja datu subjekts nevar saņemt informāciju, tad faktiski nevar arī izmantot a) tiesības uz datu labošanu, b) tiesības uz apstrādes ierobežošanu c) tiesības iebilst (pastāv valsts pārvaldē).

- **Vai NILLTPFNL ierobežojums attiecas arī uz Regulas 13. un 14.panta piemērošanu?**
- **Vai nesniedzot datu subjektam informāciju, faktiski likums ierobežo vienlaikus arī citas Regulā noteiktās datu subjekta tiesības?**
- **Kā datu subjekts var īstenot savas tiesības NILLTPFNL apstrādes gadījumā?**
- **Vai ņemot vērā NILLTPFNL tiesisko pamatu, datu subjektam ir tiesības iebilst, pamatojoties uz Regulas 21.pantu?**

Valsts iestāžu informācija par datu apstrādi: prakses piemēri

Labklājības ministrija!!!

- Jums ir tiesības pieprasīt pārzinim piekļuvi saviem personas datiem, tos labot vai dzēst, ierobežot to apstrādi, vai tiesības iebilst pret apstrādi **un tiesības uz datu pārnesamību**.
- Jums ir tiesības piekļūt saviem personas datiem un veikt to kontroli, datu apstrādes ierobežošanu, **pārnesamību**, iebilst pret datu apstrādi, tāpēc, saņemot Jūsu pieprasījumu, ministrija uz to atbildēs **normatīvajos aktos noteiktajā termiņā**, un, **ja būs iespējams**, attiecīgi labos vai dzēsīs Jūsu personas datus.

Satiksmes ministrija

- Jums ir tiesības saņemt normatīvajos aktos noteikto informāciju saistībā ar Jūsu datu apstrādi
- Jums ir tiesības pieprasīt piekļuvi saviem personas datiem - kādus personas datus apstrādā Satiksmes ministrija
- veikt to papildināšanu, labošanu vai noteiktos gadījumos dzēšanu un datu pārnesamību
- Jums ir tiesības iebilst pret savu personas datu apstrādi. Šīs tiesības īstenojamas, ciktāl datu apstrāde neizriet no Satiksmes ministrijas pienākumiem (funkcijām un uzdevumiem), kas tam ir uzlikti ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, un kuri tiek veikti sabiedrības interesēs vai leģitīmo interešu ievērošanai